

Віталій Єлисейович Чигирик (саме таке його прізвище, а Чигирин - то вже змінена "звучніша" форма) народився 11 травня 1908 року в селі Боровиця, що на Чигиринщині, в багатодітній родині сільського вчителя. Крім Віталія в сім'ї було ще троє хлопців і п'ятеро дівчат. Нелегким було його дитинство. Хлопчик розумів, що прогудувати дев'ятеро дітей батькові не під силу, а тому майбутній письменник пас худобу у куркулів, був на побігеньках у заможних селян.

Відраду йому давали книги. Тяга до друкованого слова привела його в Золотоніську друкарню, де він не цурався ніякої роботи. Саме на цей час припадають і його перші літературні спроби.

Незабаром Віталій переїжджає в місто Лубни, де навчається на робкорівських курсах, а через кілька років починає працювати в заводській газеті і став професійним газетярем. Редагував багатотиражку на Харківському заводі ім. Держинського, секретарював у дніпропетровському журналі «Зоря», у 1935 році перейшов на працю до редакції «Літературної газети» (заснована 21 березня 1927 року в Києві під назвою «Літературна газета» як орган ВУСПП, газета письменників України, відома своєю громадянською позицією і відстоюванням національних ідеалів). Дебютував у «Держинці» новелою «Катя-фрезерувальниця», яку помітив поет, прозаїк і літературний критик Валер'ян Поліщук (розстріляний в 1937 у Сандармосі) і сказав

про неї в пресі добре слово. Незабаром побачила світ і перша збірка його оповідань.

Талант В.Чигирин зростає, набуває сили. У 1934 році молодого письменника, автора нарисів, оповідань, газетних кореспонденцій, рецензій і трьох книг, було прийнято до спілки письменників. Членський квиток підписав сам Максим Горький.

В літературу Чигирин входив із Анатолієм Шияном, Костем Гордієнком, Олексою Десняком, Олександром Копиленком, Миколою Трублаїні і зупинив свій вибір на літературному угрупованні ВУСПП - Всеукраїнська спілка пролетарських письменників. Заснована наприкінці 1926, утворилася із членів літературної організації «Гарт», що не ввійшли після її розпаду в ВАПЛІТЕ, а також із членів організацій «Плуг», «Жовтень» і пролетарського письменницького молодняку. До складу цієї організації входили: Іван Кулик, Іван Микитенко, Володимир Сосюра, Микола Терещенко, Дмитро Загул, Володимир Коряк, Яків Савченко, Володимир Гадзінський, Наталя Забіла, Іван Ле, Самійло Щупак та ін (більшість загинула в сталінських концтаборах).

Віталій Чигирин неодноразово приїздить в рідну Боровицю, в село Тінки, де відпочиває, збирає матеріал для своїх творів.

Він спробував себе у різних жанрах, написав п'єсу "Сонце", яка й досі ставиться в театрах юного глядача. В співтоваристві з М.Миньком створює повість "Шляхи", готує

лібрето опера для дітей. Маючи вже чималий творчий досвід, В Чигирин розпочинає працювати над романом "Квітень", дія якого відбувається в колгоспному селі Добровиці /Боровиця/. Цей роман вийшов з друку 1937 році і забезпечив письменнику чільне місце в історії української літератури. Читачі та критика сприйняли роман із захопленням.

Окремими виданнями вийшли також збірки оповідань «Фрагменти доби» (1932), «Під кавперами» (1934), «Світання» (1934), «Перший гарт» (1935), «Дівчата» (1936), повісті і роману «Записки хлопчика» (1933) і «Повість про хорошу дівчину» (1934).

В.Є. Чигирин мав задум створити велике літературне полотно про село. Та не судилося, бо 22 квітня 1937 року його було звинувачено в приналежності до української націоналістично-фашистської терористичної організації, яка замишляла вчинити розправу над тодішніми «вождями» республіки і заарештовано.

На «конвейерах» і очних ставках рішуче відкидав усі звинувачення й наклепи. Протоколи його допитів рясніють твердженнями: «Ніякою контрреволюційною діяльністю я ніколи не займався!», «Контрреволюційних зв'язків не мав і не маю!», «Винним себе не визнаю!», «Про існування троцькістських організацій не знав і не знаю...».

В одному щиросердно зізнався Чигирин: у день самогубства Миколи

Хвильового він відправив до Харкова Івану Кириленку таку телеграму: «Разом із тобою ридаємо над могилою Хвильового». Проте цього виявилось досить, щоб застосувати до Чигиринця найвищу міру покарання — розстріл без права оскарження. Наступного дня, 15 листопада 1937 р., життя його насильно було обірване в київській тюрмі, а ім'я надовго забуто.

Лише 27 вересня 1956 р. президія Правління Спілки письменників України вустами Олеса Гончара і Юрія Смолича порушила перед прокуратурою республіки клопотання про перегляд справи Віталія Чигиринця і його цілковиту реабілітацію. І рівно через п'ять місяців, 27 лютого 1957 р., Військова колегія Верховного Суду СРСР на підставі матеріалів, що заново відкрились, винесла ухвалу: вирок Військової колегії Верховного Суду СРСР стосовно Віталія Чигиринця скасувати і справу про нього припинити за відсутністю складу злочину.

Віталія Чигиринця реабілітовано посмертно.

Письменник прожив коротке життя – 29 років, і його талант не встиг розкритися повністю. Та своє життя в літературі він віддав художньому утвердженню улюбленого і найдорожчого – ідеї розвитку повноцінної людської особистості.

Література

Чигирин Віталій Єлисейович : [біогр. дані] // Письменники Черкащини: Бібліографічний покажчик. – Черкаси, 1987. – С. 92 (ЦБ)

Чигирин (Чигирник) Віталій Єлисейович: [біогр. дані] // В.Т.Поліщук, М.П.Поліщук Література рідного краю. – Черкаси, 2013. – С. 494 (ЦБ)

Ще про Віталія Чигиринця, його долю і твори [біогр. дані] // В. Поліщук Реабілітовані історією. Черкаська область. – Сміла, 2008. – Кн. 6. – С. 242.

Бершадська, К. Він понад усе любив рідний край / К. Бершадська // Чигирин. вісті. – 2008. – 18 червня. – С. 2.

Те саме // Вісник Черкаського університету. – Черкаси, 2008. – Вип. 138. – С. 37.
* * *

Чигирин Віталій Єлисейович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Чигирин_Віталій_Єлисейович, вільний. – Загол. з екрану. – Мова: укр.

Ще про Віталія Чигиринця, його долю і твори [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://boOk.net/index.php?bid=21045&chapter=1&p=achapter>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова: укр.

Віталій Чигирин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lektcii.com/3-88701.html>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова: укр.

Віталій Чигирин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://incognita.day.kiev.ua/vitalij-chigirin.html>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова: укр.

Автор-укладач О.Касяненко

Видавець:

Чигиринська центральна бібліотека
20901 м. Чигирин, вул. Б.Хмельницького, 28
E-mail: chyhyryn_library@mail.ru

